

Op Stapel 2016-13

24 oktober 2016

In de rubriek Op Stapel geven de collega's van de afdeling Onderwijsorganisatie en -personeel kort toelichting bij ontwerpregelgeving die eerstdaags wordt behandeld in het Vlaams Parlement (decreten) of door de Vlaamse Regering wordt goedgekeurd (besluiten).

De toelichting geeft de stand van zaken weer bij het afsluiten van de onderhandelingen in Sectorcomité X. Definitief uitsluitsel kan uiteraard alleen de tekst geven die in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

Voor bijkomende inlichtingen kunt u terecht bij:
GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
Onderwijsorganisatie en -personeel
Guido Liessens
guido.liessens@g-o.be

Jan Brewée
jan.brewee@g-o.be

U kunt er ook terecht met uw commentaar, opmerkingen, bedenkingen en suggesties bij de toelichting.

In deze aflevering:

- **Begrotingsmaatregelen**
- **Levensbeschouwend onderwijs**
- **Volwassenenonderwijs (spoeddecreet)**
- **Alternerende opleidingen**

Voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2017

Werkingsmiddelen

- De niet-looncomponent van de werkingsmiddelen (40% van de werkingsmiddelen: het gedeelte waarvoor wordt aangenomen dat het niet besteed wordt aan personeelsuitgaven) wordt niet geïndexeerd in 2017, 2018 en 2019. Voor het gewoon en buitengewoon basisonderwijs en het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs gelden andere modaliteiten (zie verder).

Basisonderwijs

- *Om de leerlingendaling in het geïntegreerd onderwijs op de eerste oktober 2015 (12.688 GON-leerlingen voor alle onderwijsniveaus samen) in vergelijking met de eerste oktober 2014 (13.382 GON-leerlingen) op te vangen, werden voor het schooljaar 2015-2016 de GON-eenheden per dienstverlenende school voor buitengewoon onderwijs bevroren op het niveau van het schooljaar 2014-2015 (Op Stapel 2015-14 van 23 oktober 2015).*

De integratietoelagen die aan de dienstverlenende scholen voor buitengewoon onderwijs in het schooljaar 2015-2016 werden uitbetaald, waren gebaseerd op de regelmatige en financierbare GON-leerlingen van de eerste oktober 2014. Voor het schooljaar 2016-2017 zouden, zonder decretale aanpassing, de integratietoelagen berekend worden op de regelmatige en financierbare GON-leerlingen op de eerste oktober 2015, terwijl de scholen door de bevroering wel begeleidingen blijven doen op basis van de GON-populatie op de eerste oktober 2014.

Om de integratietoelagen in 2016-2017 op peil te houden, wordt 4.259.000 € uit de werkingsmiddelen buitengewoon basisonderwijs gereserveerd. Het is die som nu die verdeeld wordt over de begeleidende scholen in verhouding tot het puntenaantal dat de door hen op 1 oktober 2015 begeleide GON-leerlingen genereren over het totale puntengewicht van alle begeleide GON-leerlingen in het Vlaamse basisonderwijs op de eerste oktober 2015.

- De werkingsmiddelen in het gewoon en buitengewoon basisonderwijs worden niet geïndexeerd in 2017. Het gaat om het geheel van de werkingsmiddelen (dus ook de zogenaamde looncomponent binnen de werkingsmiddelen – 60% van de werkingsmiddelen, het gedeelte waarvoor wordt aangenomen dat het besteed wordt aan personeelsuitgaven: er wordt van uitgegaan dat als gevolg van de (federale) indexsprong (2%) ook de verwachte uitgaven voor de lonen met 2% zijn verminderd. De Vlaamse overheid ‘recupereert’ die middelen door (ook) de looncomponent van de werkingsmiddelen niet te indexereren – overigens zal ze daarmee mogelijk doorgaan na 2017, tot ze die besparing helemaal heeft gerealiseerd).

Secundair onderwijs

- *Om de leerlingendaling in het geïntegreerd onderwijs op de eerste oktober 2015 (12.688 GON-leerlingen voor alle onderwijsniveaus samen) in vergelijking met de eerste oktober 2014 (13.382 GON-leerlingen) op te vangen, werden voor het schooljaar 2015-2016 de GON-eenheden per dienstverlenende school voor buitengewoon onderwijs bevroren op het niveau van het schooljaar 2014-2015 (Op Stapel 2015-14 van 23 oktober 2015).*

De integratietoelagen die aan de dienstverlenende scholen voor buitengewoon onderwijs in het schooljaar 2015-2016 werden uitbetaald, waren gebaseerd op de regelmatige en financierbare GON-leerlingen van de eerste oktober 2014. Voor het schooljaar 2016-2017 zouden, zonder decretale aanpassing, de integratietoelagen berekend worden op de regelmatige en financierbare GON-leerlingen op de eerste oktober 2015, terwijl de scholen door de bevroering wel begeleidingen blijven doen op basis van de GON-populatie op de eerste oktober 2014.

Om de integratietoelagen in 2016-2017 op peil te houden, wordt 1.432.000 € uit de werkingsmiddelen buitengewoon secundair onderwijs gereserveerd. Het is die som nu die verdeeld wordt over de begeleidende scholen in verhouding tot het puntenaantal dat de door hen op 1 oktober 2015 begeleide GON-leerlingen genereren over het totale puntengewicht van alle begeleide GON-leerlingen in het Vlaamse secundair onderwijs op de eerste oktober 2015.

- De werkingsmiddelen in het gewoon en buitengewoon secundair worden niet geïndexeerd in 2017, 2018 en 2019:
  - voor 2017 gaat het om het geheel van de werkingsmiddelen (dus ook de zogenaamde looncomponent binnen de werkingsmiddelen – 60% van de werkingsmiddelen, het gedeelte waarvoor wordt aangenomen dat het besteed wordt aan personeelsuitgaven: er wordt van uitgegaan dat als gevolg van de (federale) indexsprong (2%) ook de verwachte uitgaven voor de lonen met 2% zijn verminderd. De Vlaamse overheid ‘recupereert’ die middelen door (ook) de looncomponent van de werkingsmiddelen niet te indexeren – overigens zal ze daarmee mogelijk doorgaan na 2017, tot ze die besparing helemaal heeft gerealiseerd);
  - voor 2018 en 2019 gaat het, in principe, enkel over de niet-looncomponent (40% van de werkingsmiddelen).

Volwassenenonderwijs

- *In Op Stapel 2015-14 van 23 oktober 2015 gaven we toelichting bij de bijkomende middelen die, in het kader van de vluchtelingencrisis, in de begroting 2016 werden ingeschreven om acute noden in de organisatie van het aanbod NT2 op te vangen.*

Voor de CVO's ging het om 111.449,50 aanvullende leraarsuren, 1.568,79 aanvullende punten en een bedrag van 972.650,20 € aan werkingsmiddelen; voor de centra voor basiseducatie om 128,12 aanvullende vte, 2.025,98 aanvullende punten en een bedrag van 1.446.102,48 € aan werkingsmiddelen.

De maatregel wordt verlengd, zij het met een lager budget (de 'op dit ogenblik aantoonbaar nodige middelen'). Voor het begrotingsjaar 2017 gaat het om 56.879 aanvullende leraarsuren, 831 aanvullende punten en een bedrag van 513.031,18 € aan werkingsmiddelen voor de centra voor volwassenenonderwijs en 65 aanvullende vte, 1.074 aanvullende punten en een bedrag van 769.546,77 € aan werkingsmiddelen voor de centra voor basiseducatie.

Die middelen kunnen worden gebruikt voor bijkomende lesgevers NT2, bijkomend ondersteunend personeel en voor de werking van de centra, énkél in het kader van de organisatie van bijkomende opleidingen van de leergebieden alfabetisering Nederlands tweede taal en Nederlands tweede taal van de basiseducatie en de opleidingen van het studiegebied Nederlands tweede taal van het secundair volwassenenonderwijs die de verhoogde instroom van vluchtelingen in een inburgeringstraject met zich meebrengt. De middelen worden verdeeld op basis van het aantal bijkomende unieke cursisten Nederlands tweede taal en alfabetisering Nederlands tweede taal in een inburgeringstraject.

De werkingsmiddelen zullen in schijven en in een vaste verhouding tot de aangewende leraarsuren, vte en punten aan de centra toegekend worden.

De betrekkingen die met de middelen worden ingericht, kunnen niet vacant worden verklaard, er kan niet in worden benoemd en er kan niet naar worden gemuteerd.

Kinderdagverblijven van het GO! in het tweetalig hoofdstedelijk gebied Brussel

- Sinds enkele jaren is de regelgeving met betrekking tot de subsidiëring van kinderdagverblijven gevoelig gewijzigd. Als gevolg daarvan kunnen de Brusselse kinderdagverblijven van het GO! rekenen op een progressief toegenomen subsidiëring vanuit de diensten van Kind en Gezin, deels ook bedoeld als tegemoetkoming voor personeelskosten.

Het aantal uren dat vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming wordt gefinancierd, wordt teruggebracht tot 2.880 uren voor de totaliteit van de ambten van verpleger en kinderverzorger (het huidige volume vast benoemde personeelsleden). Dat gebeurt geleidelijk, door natuurlijke afvloeiing. De afbouwregeling gaat in vanaf 1 januari 2017: telkens als een vast benoemde of contractueel aangestelde titularis uit dienst treedt, vermindert het toegestane volume financierbare uren met het aantal financierbare uren dat de betrokkene presteerde.

Ook afwezige personeelsleden zullen vanaf 1 januari 2017 niet meer kunnen worden vervangen door personeel bezoldigd door Onderwijs, zolang het aantal uren boven de 2.880 blijft. Vervangingen voor afwezigheden die vóór 1 januari 2017 zijn ingegaan, kunnen doorlopen.

De basispersoneelsformatie van 2.880 uren moet de taalverwerving Nederlands van baby's en peuters in het tweetalig hoofdstedelijk gebied Brussel helpen bevorderen.

De vrijgekomen middelen blijven binnen onderwijs. Ze kunnen worden aangewend voor andere onderwijsdoeleinden.

Het *GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap* gaat **niet akkoord** met het voorontwerp:

- de werkingsmiddelen van de instellingen worden nog maar eens gedesindexeerd – op die voor het basisonderwijs na zelfs voor drie jaar ineens (art. 47). Het GO! vraagt dat de overheid daarbij duidelijk maakt op welke wijze instellingen met een almaar kleiner werkingsbudget de nochtans almaar grotere maatschappelijke verwachtingen kwaliteitsvol moeten blijven invullen;
- bij ministerieel besluit van 1996 werd bevestigd dat de kinderdagverblijven en/of peuterscholen onder de voogdij van (toen) de ARGO, thans scholengroep 8 – Brussel van het GO!, vallen en ze integraal deel uitmaken van de basisschool op hetzelfde domein. Het wordt onmogelijk de kinderopvang in zijn huidige vorm, op alle betrokken locaties, te blijven verstrekken als de omkadering vanuit onderwijs met 56% wordt verminderd (art. 35 en 36), zeker nu de garantie niet wordt gegeven dat Kind en Gezin zal instaan voor de nodige compensatie. De noodzakelijke investeringen om te voldoen aan de normen en de opmerkingen van Kind en Gezin worden trouwens op 10,5 miljoen € geraamd! En dan te weten dat de kinderdagverblijven van het GO! de enige zijn in heel het Brusselse Gewest waar Nederlands echt de voertaal is, en dat er, zacht uitgedrukt, in de Nederlandstalige kinderopvang in Brussel, géén overcapaciteit is. Wie écht wil inzetten op de vroege ondersteuning voor het verwerven van de onderwijstaal, versterkt de Nederlandstalige kinderopvang – voorkomt alvast dat ze moet afbouwen.
- Hoe dan ook, de vrijgekomen middelen blijven binnen onderwijs en zullen worden aangewend voor andere onderwijsdoeleinden. Het GO! staat er op, als de maatregel onverhoopt toch doorgang zou vinden, dat de overheid nu eindelijk eens werk maakt van het rechtzetten van wat, toen in 2008 de financiering van het leerplichtonderwijs werd hertekend, niet meer was dan een materiële vergissing. De overheid heeft dat ook als dusdanig erkend: er was vergeten voor de internaten buitengewoon onderwijs en de tehuizen van het GO! werkingsmiddelen vast te leggen. Voor hun werking moeten die, na al die jaren, nog altijd putten uit de werkingsmiddelen van de scholen. Daardoor moet een aantal scholen van het GO! het dus uiteindelijk structureel met minder middelen doen dan vergelijkbare scholen van andere onderwijsverstrekkers. Wat ooit niet meer was dan een vergetelheid, is ondertussen een structureel onrecht en een aantasting van het principe van de gelijke behandeling van scholen;

- het GO! betreurt dat het overschrijden van de voorziene beschikbaarheids-vergoeding DBFM moet worden gecompenseerd met de al krappe reguliere kredieten (art. 33). Hoe dan ook kan er enkel een impact zijn op de reguliere vastleggingsmachtiging van het GO! in de mate dat het om een overschrijding gaat in DBFM-dossiers die betrekking hebben op het GO! zelf;
- de overheid had er zich voor het volwassenenonderwijs toe geëngageerd de projectmiddelen NT2 naar aanleiding van de hogere taalvereisten voor inburgeraars na enkele jaren structureel te maken. Het GO! betreurt dat dat ook nu nog niet gebeurt: met het aanbod op basis van de projectfinanciering genereren de centra geen lesurencursist; het personeel blijft in het ongewisse over zijn toekomst.

oOo

Ontwerp-BVR tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2004 betreffende de keuze voor en de vrijstelling van het volgen van een cursus in één van de erkende godsdiensten of een cursus niet-confessionele zedenleer in het officieel lager en secundair onderwijs

---

De wijzigingen hebben vooral betrekking op de keuze voor vrijstelling voor het volgen van een vak godsdienst of niet-confessionele zedenleer. Die gebeurt voortaan met hetzelfde formulier waarmee ook de keuze voor godsdienst of niet-confessionele zedenleer wordt gemaakt.

De ouders maken de keuze voor godsdienst, niet-confessionele zedenleer of voor een vrijstelling bij de inschrijving van de leerling. Ze kunnen hun keuze voor een volgend schooljaar wijzigen vóór het einde van het lopende schooljaar.

De invulling van de lesuren waarvoor vrijstelling wordt verleend, wordt ook anders gedefinieerd: *de leerling moet de lesuren gebruiken voor zijn eigen ethische vorming en voor de ontwikkeling van zijn persoonlijke identiteit, voor de groei in menselijke waarden en voor de uitbouw van een eigen levensovertuiging met respect voor de grondwettelijke beginselen en voor de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder* (de verantwoordelijkheid van de ouders om de opdrachten en de schriftelijke neerslag ervan te bepalen en om de stukken ter beschikking te houden van de school, vervalt). De directie en de klassenraad moeten blijven toezien op de naleving van de bepaling, zonder zich over de opportuniteiten van de opdracht uit te laten. Dat het niet-naleven van de bepaling een element kan zijn in de beoordeling met het oog op het toekennen van studiebewijzen, wordt geschrapt.

Over het besluit werd niet onderhandeld in sectorcomité X.

Ontwerp-BVR tot wijziging van de besluiten van de Vlaamse Regering van 17 april 1991 en 31 augustus 2001 betreffende de organisatie van het schooljaar in het basis- en het secundair onderwijs, wat de schorsing van lessen betreft

---

De lessen levensbeschouwelijk onderricht (basis- en secundair onderwijs) kunnen bijkomend één dag per schooljaar worden geschorst voor een pedagogische studiedag voor leermeesters/leraars levensbeschouwelijk onderricht. De studiedag wordt georganiseerd door de betrokken erkende instanties/vereniging. Hij vindt op dezelfde dag plaats voor alle erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer, bij voorkeur tijdens evaluatieperiodes. De leerlingen blijven tijdens de vrijgekomen uren aanwezig op school.

De inspectieleden levensbeschouwelijk onderricht staan er op dat de betrokken leerkrachten naar hún respectieve pedagogische studiedagen komen. Vermits de organisatiebesluiten maar in één dag schorsing voorzagen voor het organiseren van een pedagogische studiedag, betekende dat in de praktijk dat de betrokken leerkrachten de pedagogische studiedag georganiseerd voor het hele team op school, niet reglementair meer konden bijwonen boven op hun eigen studiedag. Daarom wordt de pedagogische studiedag voor het levensbeschouwelijk onderricht als een bijkomende schorsingsdag ingeschreven.

Het besluit gaat in op 1 januari 2017.

*Het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap gaat **niet akkoord** met het ontwerp.*

De overheid kon tijdens de onderhandelingen niet duidelijk maken wat zo'n pedagogische studiedag apart voor de leerkrachten levensbeschouwing dan wel zou inhouden en waarom enkel de leerkrachten levensbeschouwelijk onderricht op zo'n aparte studiedag aanspraak zouden moeten kunnen/mogen maken (het zijn ten slotte de collega's uit andere vakgebieden die in de klas de vervanging moeten verzorgen).

Pedagogische studiedagen worden georganiseerd onder leiding van de directeur en zijn er voor het hele schoolteam.

Voor nascholingsactiviteiten, die in principe zijn opgenomen in het nascholingsplan van de school, worden de lessen dan weer niet geschorst.

Dat geldt a fortiori voor activiteiten die noch, in eigenlijke zin, pedagogische studiedag zijn, noch (zoals de overheid zelf aangaf) nascholingsactiviteiten.

Het is niet omdat de beoogde activiteiten door de betrokken levensbeschouwelijke instanties in het recente verleden foutief als pedagogische studiedag werden gekwalificeerd (om er het personeel tijdens de lessen te kunnen voor opvorderen), dat de overheid die kwalificatie ook formeel moet bekrachtigen.

oOo

Voorontwerp van decreet tot wijziging van regelgeving over de taalexamenregeling van het personeel, de studiegebieden en de programmatieprocedure voor het secundair volwassenenonderwijs, de programmatie van opleidingen van het hoger beroepsonderwijs, een benoemingsstop voor het hoger beroepsonderwijs en de specifieke lerarenopleiding in de centra voor volwassenenonderwijs en bepaalde aspecten van alternerende opleidingen

---

VOLWASSENENONDERWIJS

Het decreet bevat faciliterende en bewarende maatregelen in voorbereiding op een aantal hervormingen in het secundair volwassenenonderwijs, het hoger beroepsonderwijs en de lerarenopleiding. Tenzij anders vermeld, gaan de maatregelen in op 1 januari 2017.

Secundair Volwassenenonderwijs

In het secundair volwassenenonderwijs komt er een nieuwe programmatieprocedure (een regeringsbesluit daarover is in de maak). Vanaf volgend schooljaar geldt de onderwijsbevoegdheid niet langer voor het geheel aan vestigingsplaatsen van het centrum. Onderwijsbevoegdheid wordt voortaan toegekend per vestigingsplaats. Ze wordt ook telkens toegekend voor het volledige studiegebied¹. Bij de beoordeling door de Vlaamse

---

¹ De studiegebieden werden wel heringedeeld, op basis van de inhoudelijke verwantschap van de opleidingen, de spreiding van het onderwijsaanbod/de concurrentiedruk, de benodigde infrastructuur en expertise en de delers als financieringsparameter. Vanaf 1 januari 2017 zijn de studiegebieden: aanvullende algemene vorming; administratie; afwerking bouw; algemene personenzorg; algemene vorming; ambachtelijke accessoires; ambachtelijk erfgoed; assistentie vrije zorgberoepen; auto; bakkerij; bedrijfsbeheer; bibliotheek-, archief- en documentatiekunde; bijzondere educatieve noden; chemie; drankenkennis; Europese hoofd talen richtgraad 1 en 2; Europese neventalen richtgraad 1 en 2; Europese talen richtgraad 3 en 4; fotografie; grafische communicatie en media; groot transport; Hebreeuws; horeca; huishoudhulp; huishoudelijk koken; huishoudelijke decoratie- en naaitechnieken; ICT-technieken; informatie- en communicatietechnologie; koeling en warmte; lassen; land- en tuinbouw; lichaamsverzorging; logistiek en verkoop; maritieme diensten; mechanica-elektriciteit; meubelmakerij; mode: maatwerk; mode: realisaties; Nederlands tweede taal richtgraad 1 en 2; Nederlands tweede taal richtgraad 3 en 4; Oosterse talen; printmedia; ruwbouw; schrijnwerkerij; Scandinavische talen; slagerij; Slavische talen; specifieke personenzorg; textiel; toerisme.

De Vlaamse Regering kan de benamingen nog wijzigen, mocht daar, naar aanleiding van de hervorming secundair onderwijs, behoefte aan zijn (om de benamingen van de studiegebieden in het secundair onderwijs en het secundair volwassenenonderwijs gelijk te houden).

De vervanging van de studiegebieden van het secundair volwassenenonderwijs leidt tot een (beperkte) aanpassing van de delers.

Voor de volgende opleidingen wordt de deler verhoogd:

- van 9 naar 11 voor de opleidingen Accessoires, Breien, Mode en Interieur, Mode en Textielverkoop en Modist;
- van 7 naar 11 voor de opleidingen Brilljanteerder, Diamantbewerker, Diamantsnijder en Kruiswerker;
- van 8 naar 11 voor de opleidingen Edelsteen setter, Goudsmid, Juweelhersteller, Uurwerkmaker en Zilversmid;
- van 8 naar 9 voor de opleidingen Boekvergulder, Hulpboekbinder, Manueel boekbinder en Manueel Boekbinder-boekvergulder,
- van 10 naar 11 voor de opleiding Farmaceutisch Technisch Assistent;
- van 13 naar 15 voor de opleidingen Hebreeuws Educatief Richtgraad 3, Hebreeuws Educatief Richtgraad 4, Hebreeuws Richtgraad 3, Hebreeuws Richtgraad 4, Deens – Professioneel Bedrijfsgericht Richtgraad 3, Deens – Professioneel Gids/Reisleider Richtgraad 3, Deens – Professioneel Juridisch Richtgraad 3 en Deens – Professioneel Richtgraad 4).

Voor de volgende opleidingen wordt de deler verlaagd:

- van 12 naar 11 voor de opleidingen Marokijnbewerker, Schoenhersteller, Schoenmaker Ontwerper en Tandartsassistent.

Regering van de aanvraag voor bijkomende onderwijsbevoegdheid in een vestigingsplaats verder dan 25 km van de hoofdvestigingsplaats zal het protocol van akkoord in het basiscomité een *zeer belangrijk* gegeven zijn. De onderwijsbevoegdheid voor het studiegebied gaat voor de vestigingsplaats weer verloren als daar in de voorbije drie schooljaren geen enkele module uit dat studiegebied meer werd georganiseerd (een enkele module van om het even welke opleiding uit het studiegebied volstaat dus om de onderwijsbevoegdheid voor het hele studiegebied te behouden).

Dezelfde principes gelden voor de onderwijsbevoegdheid die de CVO's al hebben op 1 september 2017: de onderwijsbevoegdheid wordt behouden in (en beperkt tot) de vestigingsplaatsen waar de opleiding effectief door het centrum werd georganiseerd in (minstens) een van de schooljaren 2013-14, 2014-15 en 2015-16²; ze wordt er op 1 september 2017 automatisch uitgebreid met de onderwijsbevoegdheid voor de overige opleidingen van het betrokken studiegebied. Als het gaat om een onderwijsbevoegdheid die tussen 31 januari 2014 en 2 februari 2017 werd verworven en die het CVO nog niet effectief heeft uitgeoefend, wijst het centrubestuur zelf, per onderwijsbevoegdheid, uiterlijk op 1 september 2017 één vestigingsplaats aan waar het die wil uitoefenen. Als een CVO op 1 september 2016 een vestigingsplaats heeft verworven door overheveling, heeft het CVO ook de onderwijsbevoegdheid die er effectief werd uitgeoefend in een van de drie schooljaren voorafgaand aan de overheveling (2013-14, 2014-15, 2015-16). In een bijkomende vestigingsplaats waarvoor de Vlaamse regering tussen 31 januari 2016 en 2 september 2016 de toestemming gaf, kan de onderwijsbevoegdheid worden uitgeoefend die daar effectief werd uitgeoefend tussen 1 september 2016 en 31 december 2016.

Met betrekking tot de onderwijsbevoegdheid in penitentiaire inrichtingen zijn de regels soepeler. Een CVO dat in de schooljaren 2013-2014 tot 2015-2016 opleidingen heeft georganiseerd in een penitentiaire inrichting, heeft op 1 september 2017 in de betrokken inrichting al de onderwijsbevoegdheden die het in elk zijn andere vestigingsplaatsen heeft. Het CVO verliest de onderwijsbevoegdheid voor een studiegebied in een gevangenis ook pas wanneer het die gedurende drie schooljaren in geen enkele vestigingsplaats heeft uitgeoefend (ook de gevangenis zelf geldt als een vestigingsplaats). Centra voor volwassenenonderwijs kunnen ten slotte ook onderwijsbevoegdheid aanvragen om enkel in een penitentiaire inrichting aanbod te organiseren en niet op het grondgebied van de hele gemeente waar de penitentiaire inrichting gelegen is (wanneer bijvoorbeeld een programmatie van het aanbod buiten de gevangenis hoe dan ook zou worden geweigerd). Ook daar geldt dat het protocol van akkoord in het basiscomité een *zeer belangrijk* gegeven zal zijn bij de beoordeling van de aanvraag als het gaat om een penitentiaire inrichting op meer dan 25 km van de hoofdvestigingsplaats van het centrum.

Voor het bepalen van de prestatieoemers wordt tot het einde van het schooljaar 2016-2017 nog de oude indeling in studiegebieden gebruikt (voor de 'nieuwe' studiegebieden *ambachtelijke accessoires*, *ambachtelijk erfgoed* en *assistentie vrije zorgberoepen* moeten trouwens nog prestatieoemers worden vastgelegd).

² Tenzij het CVO de onderwijsbevoegdheid tijdens die periode heeft overgeheveld naar een ander centrum.

Mét het akkoord van de (alle) centrumbesturen die in de vestigingsplaats al beschikken over de onderwijsbevoegdheid voor het betrokken studiegebied, kan een CVO toestemming krijgen de onderwijsbevoegdheid waarover het al beschikt, voor één schooljaar in een andere vestigingsplaats uit te oefenen. Dat laat centra toe om flexibel op acute opleidingsnoden in te spelen (een aanbod in asielcentra organiseren bijvoorbeeld).

De werkingsgebieden, en dus ook het onderscheid tussen regio-eigen en regiovreemde vestigingsplaatsen, verdwijnen op 1 september 2017.

Om de beoogde rationalisatie van het aanbod door de koppeling van de uitoefening van de onderwijsbevoegdheid aan een vestigingsplaats niet te laten doorkruisen door overhevelingen van de onderwijsbevoegdheid voor een studiegebied van het ene naar het andere centrum zonder toetsing van de maatschappelijke behoefte, moeten overhevelingen aangevraagd worden (dat geldt niet als de overheveling gebeurt binnen dezelfde vestigingsplaats (= gemeente)). De Vlaamse Regering zal daarvoor een eenvoudige procedure uitwerken. Door de koppeling van de onderwijsbevoegdheid aan een vestigingsplaats is er niet langer nood aan een aparte procedure voor het aanvragen van een bijkomende vestigingsplaats. Die wordt dan ook geschrapt.

Specifieke lerarenopleiding en hoger beroepsonderwijs

Ook voor de **specifieke lerarenopleiding** en het **hoger beroepsonderwijs** wordt op 1 september 2017 een foto van het aanbod genomen:

- op 1 september 2017 heeft het CVO onderwijsbevoegdheid voor **de specifieke lerarenopleiding** in de vestigingsplaats(en) waar het tijdens het schooljaar 2015-2016 effectief een SLO heeft georganiseerd en voor zover die opleiding bij de externe beoordeling (na (her-)visitatie) een voldoende heeft gekregen (centra die niet deelnemen aan de externe beoordeling, verliezen hoe dan ook hun onderwijsbevoegdheid). Centra die na hervisitatie *gevat zijn door een uitsluitingsbesluit*, bouwen hun opleiding af. Overigens kan geen (bijkomende) onderwijsbevoegdheid voor een specifieke lerarenopleiding meer worden aangevraagd;
- voor de opleidingen van het **hoger beroepsonderwijs** wordt niet gekeken naar de effectief georganiseerde opleidingen, maar naar de onderwijsbevoegdheid die was toegekend: de centra hebben op 1 september 2017 onderwijsbevoegdheid in de vestigingsplaatsen waar ze in 2014-2015 of 2015-2016 effectief een HBO₅-aanbod hadden, voor de HBO₅-opleidingen waarvoor het CVO op 1 september 2014 onderwijsbevoegdheid had of waarvoor het die later heeft verkregen (met uitzondering van de onderwijsbevoegdheid die naar een ander centrum werd overgeheveld). Een CVO dat op 1 september 2016 in een bepaalde vestigingsplaats is gestart met een opleiding HBO₅, behoudt bovendien in die vestigingsplaats de onderwijsbevoegdheid voor die opleiding. Voor **nieuwe** opleidingen (= wanneer er bij het opmaken van de onderwijskwalificatie geen verwantschap wordt vastgesteld met een bestaande opleiding) komt er een tijdelijke (zie verder) programmatiestop.

In het kader van de verdere uitbouw van het **hoger beroepsonderwijs** wordt de relatie tussen beroepskwalificaties en een onderwijskwalificatie op niveau 5 duidelijker gedefinieerd. Ook in de toekomst start de ontwikkeling van onderwijskwalificaties op niveau 5 bij de erkenning van één of meer beroepskwalificaties van niveau 5. *AHOVOKS* verleent advies over het al dan niet opmaken en de samenstelling van een onderwijskwalificatie (de *Commissie Hoger Onderwijs* verleent geen advies meer) en (na inbreng van de samenwerkingsverbanden) over de verwantschap van de onderwijskwalificatie met een of meer bestaande HBO₅-opleidingen. Het advies van *AHOVOKS* of er al dan niet behoefte is aan een onderwijskwalificatie, wordt gebaseerd op de volgende criteria: de behoefte op de arbeidsmarkt; de maatschappelijke, (ruimere) economische of culturele behoefte: de onderwijskundige en opvoedkundige context (aansluiting bij de doelgroep en bij het profiel van de onderwijsvorm en graad, de mate waarin de leermotivatie wordt gestimuleerd); de verwachte in- en uitstroom; de beschikbare materiële en financiële middelen en expertise; de mogelijkheid tot samenwerking met andere instellingen en de arbeidsmarkt; de continuïteit in de (studie)loopbaan (de inpassing in het bestaande studieaanbod, de aansluiting op vervolgopleidingen of de tewerkstellingsmogelijkheden). *Verwantschap* kan worden vastgelegd op het niveau van de volledige opleiding of op het niveau van de opties van een opleiding. Is er geen verwantschap, dan wordt de HBO₅-opleiding die moet leiden tot de onderwijskwalificatie, een nieuwe opleiding: ze zal pas kunnen worden aangeboden na aanvraag via een (nog vast te leggen) nieuwe programmatieprocedure. Die zal worden geënt op het model voor de programmatie van bachelor- en masteropleidingen (in afwachting is er een programmatiestop voor **nieuwe** opleidingen: die zullen pas weer kunnen worden geprogrammeerd vanaf het academiejaar 2019-2020 – al krijgt de Vlaamse Regering machtiging om, als er een nieuwe, decretaal vastgelegde programmatieprocedure is, hogescholen nieuwe HBO₅-opleidingen te laten opstarten vanaf het academiejaar 2017-2018, nog vóór de andere HBO₅-opleidingen zijn overgedragen). Als er later bijkomende, nauw verwante, beroepskwalificaties op niveau 5 worden ontwikkeld, kunnen nieuwe afstudeerrichtingen aan de onderwijskwalificatie worden toegevoegd. Een bestaande HBO₅-opleiding verwant met een beroepskwalificatie waarvoor geen onderwijskwalificatie wordt opgemaakt, moet worden afgebouwd.

De onderwijskwalificatie wordt gevormd door de domeinspecifieke leerresultaten, die de onderwijsinstellingen samen uitschrijven (en die in de plaats komen van het huidige opleidingsprofiel), met betrokkenheid van *AHOVOKS* en inbreng van externe experts. De domeinspecifieke leerresultaten zijn gebaseerd op de competenties van de erkende beroepskwalificatie(s) (die exhaustief moeten worden overgenomen). Toevoeging van extra competenties is mogelijk, voor zover ze kunnen worden gerealiseerd binnen de voorziene studieomvang. De *Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)* valideert de domeinspecifieke leerresultaten.

Een cursist die een beroepskwalificatie (of relevante delen ervan) die deel uitmaakt van de onderwijskwalificatie, buiten het onderwijs heeft verworven, en ook de onderwijskwalificatie wil behalen, kan vrijstellingen krijgen in het kader van het EVC/EVK-beleid in de CVO's en (in de toekomst) de hogescholen.

Omdat, door de vertraging in de uitrol van de beroepskwalificaties, niet alle bestaande HBO₅-opleidingen omgevormd zullen zijn op het ogenblik van de voorziene overdracht naar de hogescholen, wordt in de mogelijkheid voorzien opleidingen waarvoor een omvorming op basis van een erkende beroepskwalificatie niet mogelijk is vóór januari 2018, te actualiseren. Concreet kunnen de samenwerkingsverbanden met onderwijsbevoegdheid voor de betrokken opleiding gezamenlijk (met inbreng van AHOVOKS en externe experts) domeinspecifieke leerresultaten uitschrijven (als vertaling van de niveaudecriptoren) en laten valideren door de NVAO. Samenwerkingsverbanden die niet zouden deelnemen aan de actualisatie, moeten de opleiding afbouwen. Ook geactualiseerde opleidingen moeten later nog worden omgevormd, zodra de onderwijskwalificatie ontwikkeld is.

Taalexamens

Om in het onderwijs te kunnen worden aangesteld, moet een personeelslid beschikken over de vereiste kennis van de onderwijstaal (Nederlands) of van de verplichte tweede taal in het basisonderwijs (Frans). Er zijn verschillende manieren om die kennis aan te tonen. Sinds 1 september 2009 is de Vlaamse Regering gemachtigd om zelf een examencommissie op te richten of examens te laten organiseren door instellingen van het door de Vlaamse Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde onderwijs. Geen enkele instelling (CVO) was kandidaat om de komende jaren die examens te organiseren. De Vlaamse Regering kon ook al getuigschriften, certificaten of attesten aanvaarden voor zover die duidelijk het vereiste niveau van talenkennis volgens het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen (ERK) aantonen. Voortaan kan de Vlaamse Regering ook attesten van taalexamens erkennen van andere instanties, als die hun taalexamens organiseren op basis van de niveaus van het ERK, ook al vermelden zij die niveaus niet expliciet op hun attesten (dat kon al voor attesten uitgereikt vóór 1 september 2009; nu dus ook voor attesten die later werden/worden uitgereikt).

Personeel

Als bewarende maatregel wordt met ingang van 1 januari 2017 in het volwassenen-onderwijs een tijdelijke benoemingsstop ingevoerd (er wás overigens al een beperkte benoemingsstop voor de lectoren in het HBO₅, in afwachting van de omvorming van de betrokken opleidingen – *Op Stapel 2013-02* van 19 april 2013). Tijdens die periode kan **een CVO dat (minstens) HBO₅-opleidingen of een specifieke lerarenopleiding organiseert**, geen betrekkingen vacant verklaren, geen vaste benoemingen uitspreken en geen mutaties toestaan in vacante betrekkingen (nieuwe affectaties kunnen wél nog).

De benoemingsstop slaat op:

- het wervingsambt van lector;
- het selectieambt van adjunct-directeur HBO₅/SLO;
- het selectieambt van adjunct-directeur secundair volwassenenonderwijs;
- het selectieambt van technisch adviseur;
- de bevorderingsambten van directeur en technisch adviseur-coördinator.

Op de tijdelijke benoemingsstop geldt een uitzondering:

- voor personeelsleden in het wervingsambt van lector die aan de voorwaarden voldoen om op de leeftijd van 55 jaar benoemd te worden in een vacante betrekking. Zij kunnen ook na 1 januari 2017 van deze mogelijkheid gebruik blijven maken en aan hun centrumbestuur een vaste benoeming vragen;
- voor personeelsleden die vóór 1 januari 2017 toegelaten zijn tot de proeftijd in een vacant verklaarde betrekking in een selectie- of bevorderingsambt. Ook zij kunnen, na het succesvol voltooien van hun proeftijd in het desbetreffende selectie- of bevorderingsambt worden benoemd.

SECUNDAIR ONDERWIJS

Alternerende opleidingen

Voor de uitvoering van hun alternerende opleiding kunnen leerlingen ook een deeltijdse arbeidsovereenkomst sluiten met een onderneming die in aanmerking komt voor de sociale-maribelmaatregel.

Zoals het verwoord was in het decreet van 10 juni 2016 *tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen*, leek het toch maar om een al bij al zeer beperkte groep van de instellingen te gaan die onder de sociale maribel vallen. Dat wordt nu gecorrigeerd: de leerling kan voor de uitvoering van zijn alternerende opleiding een deeltijdse arbeidsovereenkomst sluiten met een onderneming die valt onder het toepassingsgebied van artikel 1 van het koninklijk besluit van 18 juli 2002 *houdende maatregelen met het oog op bevordering van de tewerkstelling in de non-profitsector*.

Het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap gaat **akkoord** met het voorontwerp.

- Het GO! heeft wel bedenkingen bij het fragmenteren van de regelgeving: het spoeddecreet bevat, naast bewarende maatregelen, toch ook (al) beleidsmaatregelen die een voorafname zijn op een grondige herziening van het decreet volwassenenonderwijs; ook voor onderwijsdecreet XXVII worden trouwens voor het volwassenenonderwijs maatregelen aangekondigd... Een en ander maakt het moeilijk de precieze draagwijdte van de maatregelen voor het landschap volwassenenonderwijs in te schatten.
- Bij het terugbrengen van de omvang van de onderwijsbevoegdheid van de centra voor volwassenenonderwijs (waar het CVO tot nog toe onderwijsbevoegdheid had in al zijn (regio-eigen) vestigingsplaatsen voor de opleidingen die het in een van zijn vestigingsplaatsen gedurende een van de vijf voorgaande jaren had uitgeoefend, heeft het CVO op 1 september 2017 in een vestigingsplaats onderwijsbevoegdheid voor de studiegebieden waarvan het in de betrokken vestigingsplaats gedurende een van de drie schooljaren 2013-14, 2014-15 en 2015-16 een opleiding heeft georganiseerd) zou toch voor een aantal zeer specifieke gevallen de rechtszekerheid gegarandeerd

moeten kunnen worden. Een centrum waarvan een vestigingsplaats in het kader van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne niet-langer erkend wordt, maar dat een door de Inspectie goedgekeurd verbeterplan heeft opgesteld dat voorziet in de overbrenging van het aanbod naar een andere vestigingsplaats van het centrum in de loop van het schooljaar 2016-17, zal nu een programmatieaanvraag moeten indienen bij de Vlaamse Regering. Het GO! stelt vast dat de Vlaamse regering geen formeel engagement neemt, maar rekent er toch op dat de overheid de afspraken honoreert die het centrum met de Inspectie heeft gemaakt binnen de krijtlijnen van de toen geldende regelgeving.